

Stefania Fedorko

Nowa czytelnia

Przy końcu kwietnia 1957 r. przeniesiono z Pl. Litewskiego 3 czytelnię do gmachu przy ul. Narutowicza 4.

Nowa jasna czytelnia o rozmiarach 17 m x 7 m rozporządza 60-ma miejscami i przedstawia typ czytelnii wspólnej dla zbiorów zwartych i czasopism, co podyktowane zostało warunkami lokalowymi. Książki mieszczą się na długich trzech równoległych zestawach 34-ch regałów, ustawionych z boku, wzdłuż czytelnii. Pierwszy zestaw, zwrócony frontem do sali, bezpośrednio dostępny dla czytelników, jest prawie całkowicie zapełniony wydawnictwami informacyjnymi, t.j. encyklopediami, słownikami, bibliografiami i innymi informatorami, wśród których przybyło ostatnio wiele z importu. Dalsze regały, dostępne tylko dla pracowników, przeznaczono na księgozbiór podstawowy. W czytelnii ogólnej oraz w nowo otwartej pracowni profesorskiej, która mieści się obok i ma 6 miejsc, będzie można ulokować ok. 8000 vol.

Niełatwy był problem powiększenia dawnego księgozbioru, liczącego ok. 2000 vol. Jeszcze przed przeprowadzką usunięto rzeczy przestarzałe i niepotrzebne. Opracowano nowy, aktualniejszy schemat układu, według którego przesygnowano cały stary księgozbiór. W nowym schemacie dawne symbole literowe A, B, C itd. zastąpiono cyframi rzymskimi dla oznaczenia działów. Na czoło wysunięto zbiór pomocniczy. Zagadnieniu układu poświęcono specjalne zebranie oddziałowe, rozszerzone obecnością Dyrekcji i Kierowników innych oddziałów celem uzgodnienia tych spraw.

Przed przeprowadzką przygotowano na podstawie katalogu rzeczowego kartotekę ponad 1500 tytułów, które winny wzbogacić zasoby czytelnii. Przeprowadzono szkole przed i po przeprowadzce. Już w nowej czytelnii personel Udostępniania rozpoczął klasyfikację (według przyjętego schematu) książek, przywożonych z magazynu wypożyczalni na podstawie wspomnianej wyżej kartoteki,

powielanie kart katalogowych do katalogów czytelni oraz sygnowanie. Opracowano w ten sposób ok. 2000 vol. Z oddziału opracowania przekazano ponad 700 vol. tak, że w chwili obecnej księgozbiór - osiągnął liczbę ok. 5000 vol.

Największą jego część stanowią książki w języku polskim. W doborze kierowano się ogólnie przyjętymi zasadami, wynikającymi z zadań biblioteki. Uwzględniono przede wszystkim kierunki wiedzy, reprezentowane w Uniwersytecie: prawo, humanistykę, biologię i nauki o ziemi, matematykę; większość zbiorów chemiczno-fizycznych przeniesiono do filii przy ul. Nowotki 8. Nie zrezygnowano przy tym z pewnej wszechstronności, jeśli chodzi o dzieła podstawowe, syntetyczne, bądź też o aktualne materiały, potrzebne dla różnych kategorii czytelników.

O ile pozwoliły na to zasoby, ściągnięto oryginały dzieł a także tłumaczenia /najnowsze wydania/. Oprócz tego zgromadzono więcej niż przedtem źródeł takich jak dokumenty historyczne, teksty literackie, kodeksy, dzienniki ustaw itp. Dla młodzieży akademickiej włączono w 2-ch lub 3-ch egzemplarzach podręczniki i skrypty często żądane, potrzebne do egzaminów. W czytelni profesorskiej gromadzi się przede wszystkim nowe nabytki z importu, wśród nich polskie wydawnictwa emigracyjne.

Prace nad organizacją księgozbioru nie są oczywiście zakończone, trzeba jeszcze wyszukać i wcielić przynajmniej około 2000 vol., zostawiając również miejsce na dalszy rozwój.

Jak została w nowych warunkach rozwiązana sprawa czasopism? Otóż zmieściła się tu niewielka w porównaniu z otrzymywanymi ilość bieżących czasopism krajowych /3 regały i 1 gablotka/ oraz w czytelni profesorskiej - zagranicznych /2 gablotki/. Większą część czasopism bieżących rozłożono w pobliskim magazynie, znajdującym się w bocznym skrzydle gmachu; resztę zaś, mniej atrakcyjną - na Podgrodziu. Z czasopism retrospektywnych zatrzymano w czytelni jako stałe pozycje pewną ilość tytułów o charakterze czysto naukowym i ogólnym zarówno w języku polskim jak i w językach obcych; część zaś czasopism, dostosowywanych stale do bieżących potrzeb, stano-

wi płynne, małe zaplecze dla ułatwienia pracy; centralny bowiem magazyn czasopism retrospektywnych znajduje się na Podgrodziu, skąd trzeba je przynosić; tam też odnosi się materiały wykorzystane.

Rzeczowy układ biblioteki podręcznej odpowiada przyjętemu schematowi, a mianowicie :

I.1.	Encyklopedie ogólne	I.2.	Encyklopedie specjalne
II.1	Słowniki językowe	II.2.	Słowniki specjalne
III.1.	Bibliografie ogólne	III.2.	Bibliografie specjalne
		III.3.	Inne informatory
IV.	Księgoznawstwo		
V.	Bibliografie		
VI.	Kultura		
VII.	Naukoznawstwo		
VIII.1.	Filozofia	VIII.1M.	Materializm dialektyczny
VIII.2.	Logika		
IX.	Nauki społeczne, polityczne i ekonomiczne		
X.	Prawo		
XI.1.	Historia	XI.2.	Archeologia
		XI.3.	Etnografia
XII.	Językoznawstwo		
XIII.	Literaturoznawstwo.	XIII.1.	Nauka o literaturze
		XIII.2.	Literatura piękna
XIV.1.	Psychologia	XIV.2.	Pedagogika
		XIV.3.	Oświata
XV.	Sztuka		
XVI.	Nauki matematyczno-przyrodnicze:	XVI.1.	Astronomia
XVI.2.	Matematyka	XVI.3.	Fizyka
XVI.3.	Fizyka	XVI.4.	Chemia
XVI.4.	Chemia	XVI.5.	Nauki o ziemi
XVI.5.	Nauki o ziemi	XVI.6.	Biologia ogólna
XVI.6.	Biologia ogólna	XVI.7.	Botanika
XVI.7.	Botanika	XVI.8.	Zoologia
XVI.8.	Zoologia	XVI.9.	Antropologia
XVI.9.	Antropologia	XVII.	Nauki lekarskie
XVII.	Nauki lekarskie	XVII.1.	Medycyna
XVII.1.	Medycyna	XVII.2.	Farmacja
XVII.2.	Farmacja	XVII.3.	Weterynaria
XVII.3.	Weterynaria		
XVIII.	Nauki rolnicze i leśne		
XIX.1.	Technika	XIX.2.	Przemysł

W obrębie poszczególnych działów zastosowano ustawienie mechaniczne według numerus saltans ogólnych sygnatur.

Przewodnikami po zbiorze podręcznym są następujące katalogi :

1/ alfabetyczny; 2/ rzeczowy; projektuje się wprowadzenie w bieżącym roku poddziałów dla ułatwienia poszukiwań; 3/ katalog

roczników UMCS alfabetyczny i działowy; 4/ alfabetyczny katalog czasopism retrospektywnych.

Czytelnictwo zorganizowano w nowym pomieszczeniu na zasadach powszechnie obowiązującego regulaminu, to znaczy :

- 1/ Karta biblioteczna uprawnia do wstępu
- 2/ Po wejściu obowiązuje podpisanie się w księdze odwiedzin
- 3/ Wypożyczanie wydawnictw odbywa się na podstawie zamówień, t. zw. dezyderatek
- 4/ Z czytelnictwa czasopism bieżących nie prowadzi się dokumentacji
- 5/ **Wierzchnie** okrycia i teczki należy zostawić w szatni /jest wspólna z Biblioteką im. H.Łopacińskiego/.

Nowa czytelnia jest dobrze oświetlona 5-ma żyrandolami /są również lampy stołowe/ i wyposażona w nowy sprzęt jasnego koloru. Cieszy się na ogół dobrą frekwencją, dzięki której - pomimo przerw w udostępnianiu w czasie przeprowadzki - roczne dość wysoko zaplanowane cyfry zostały przekroczone /ponad 23000 odwiedzin, ponad 35000 wypożyczeń/.

Mocno jednak należy podkreślić, że odłączenie czytelni od katalogu ogólnego oraz od magazynu książek i czasopism jest uciążliwe zarówno dla czytelników jak i pracowników. Niekorzystny jest również dla rozwoju czytelnictwa brak zróżnicowania czytelników.